

JULKINEN HALLINTO

Hyvä hallintotapa

Paikallishallinto, aluehallinto ja keskushallinto

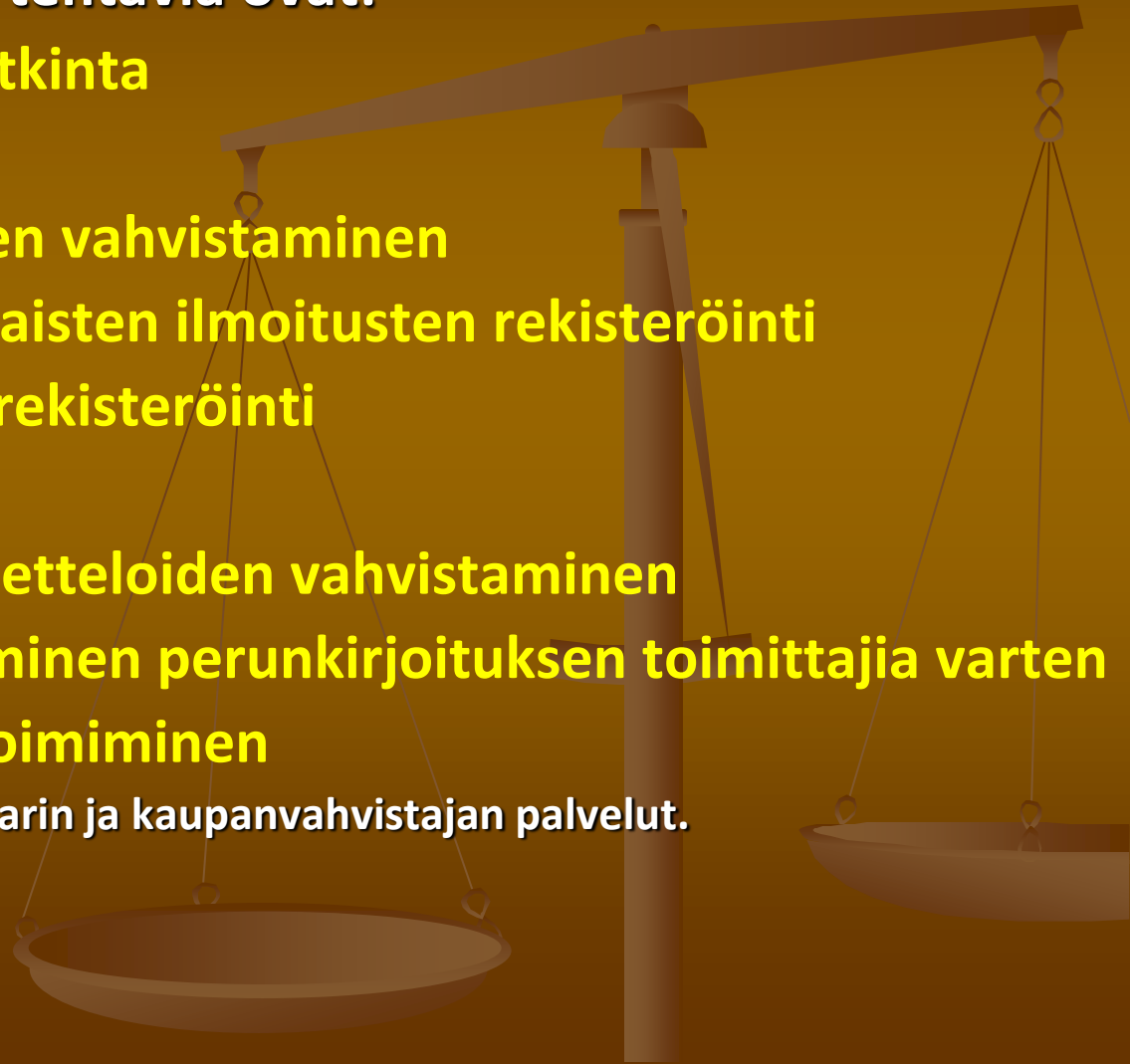
Valtionhallinnon tasot ja toimitelimet

Yleishallinto	Erityishallinto	Toimialue
<ul style="list-style-type: none">• tasavallan presidentti• valtioneuvosto	<ul style="list-style-type: none">• ministeriöt (esimerkiksi työministeriö)• keskusvirastot	Keskushallinto
<ul style="list-style-type: none">• lääninhallitukset• maakunnat	<ul style="list-style-type: none">• piirihallinto (esimerkiksi työvoima- ja elinkeinokeskus, alueelliset ympäristökeskukset)	Aluehallinto Länsi-Suomen lääni
<ul style="list-style-type: none">• kihlakunnat• kunnan hallinto <div data-bbox="409 1145 710 1345" style="border: 1px solid orange; padding: 5px;"><ul style="list-style-type: none">• kunnanvaltuusto• kunnanhallitus• lautakunnat</div>	<ul style="list-style-type: none">• valtion paikallinen erityishallinto (esimerkiksi Turun työvoimatoimisto)	Paikallis- hallinto Turku

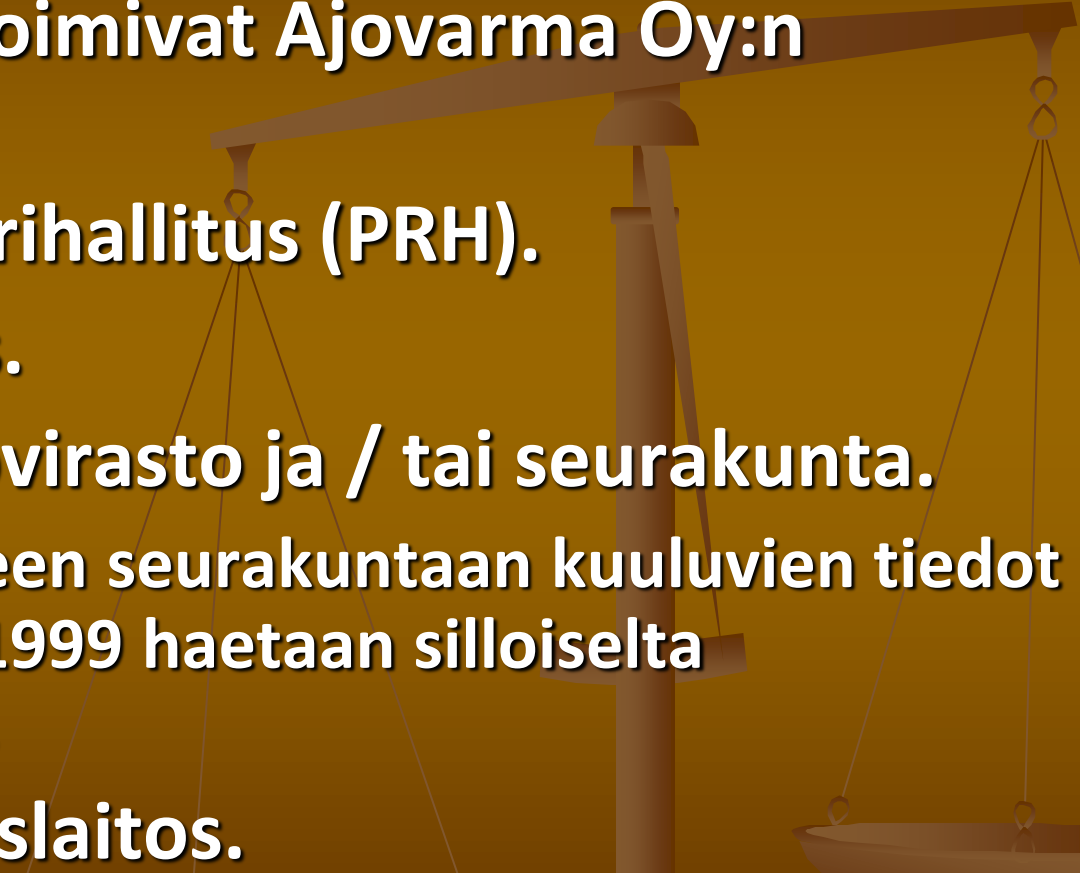

Oppikirjan tehtävät 3

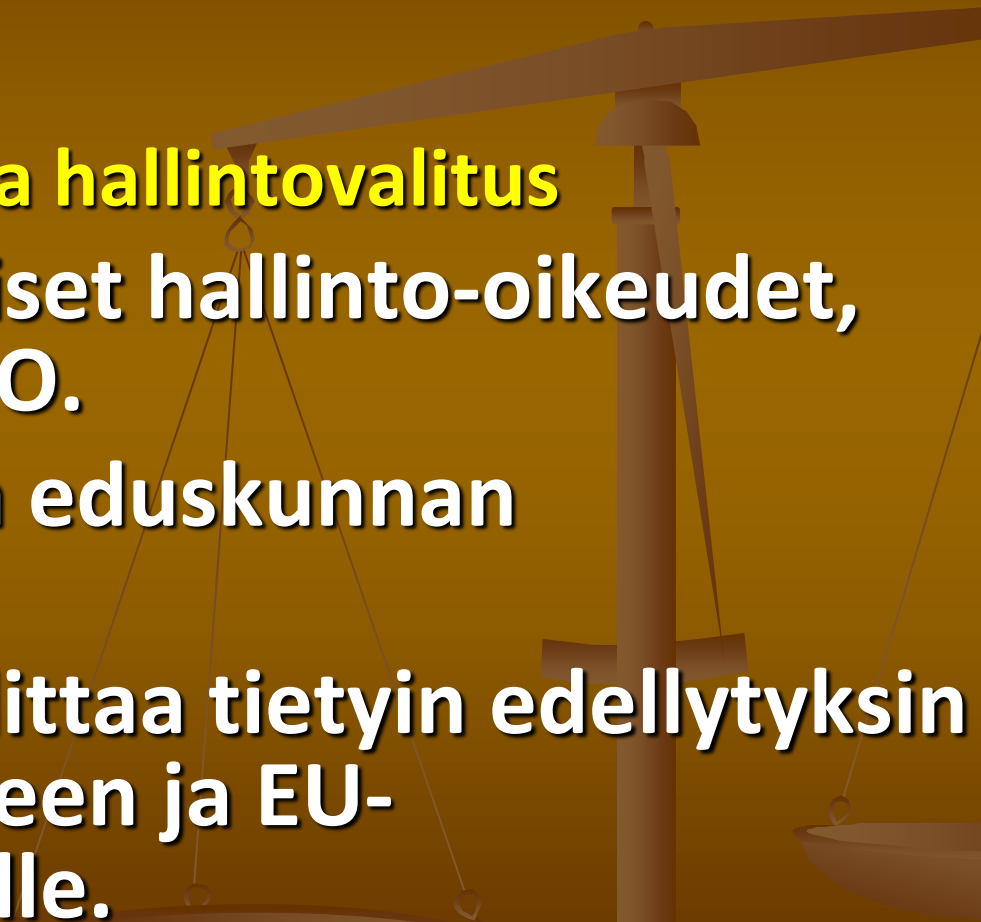
- Digi- ja väestötietovirasto vastaa väestötieto-järjestelmästä ja holhousasioista.
- Muita viraston keskeisiä tehtäviä ovat:
 - avioliiton esteiden tutkinta
 - siviilivihkiminen
 - isyyden tunnustamisen vahvistaminen
 - lahjanlupauslain mukaisten ilmoitusten rekisteröinti
 - avioehtosopimusten rekisteröinti
 - nimenmuutosasiat
 - perukirjojen osakasluetteloiden vahvistaminen
 - sukuselvitysten tekeminen perunkirjoituksen toimittajia varten
 - vaaliviranomaisena toimiminen
- Virastossa on myös julkisen notaarin ja kaupanvahvistajan palvelut.

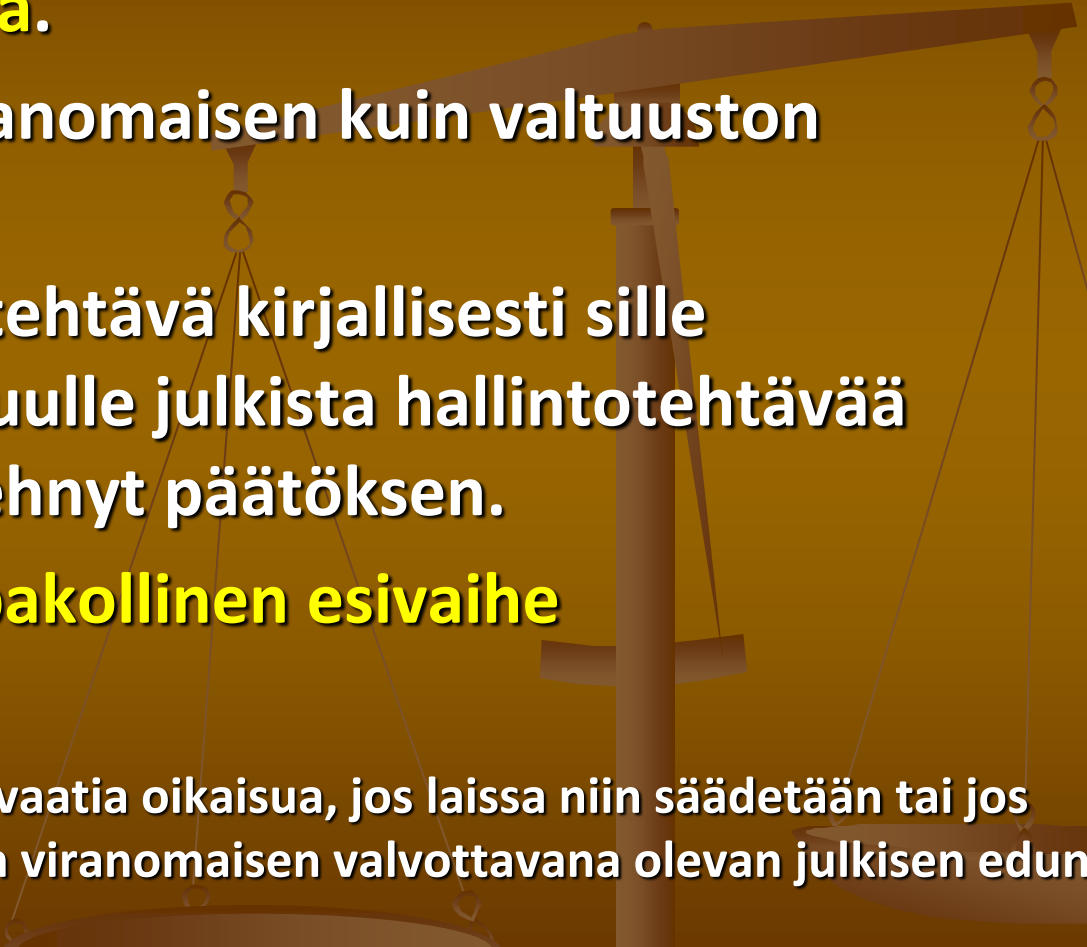
Oppikirjan tehtävä 12

- a) Poliisi.
 - b) Liikenne- ja viestintäviraston (traficom.fi) asiointipaikkoina toimivat Ajovarma Oy:n palvelupisteet.
 - c) Patentti- ja rekisterihallitus (PRH).
 - d) Maanmittauslaitos.
 - e) Digi- ja väestötietovirasto ja / tai seurakunta.
 - Evankelisluterilaiseen seurakuntaan kuuluvien tiedot ajalta ennen 1.10.1999 haetaan silloiselta kotiseurakunnalta.
 - f) f) + g) Maanmittauslaitos.
-

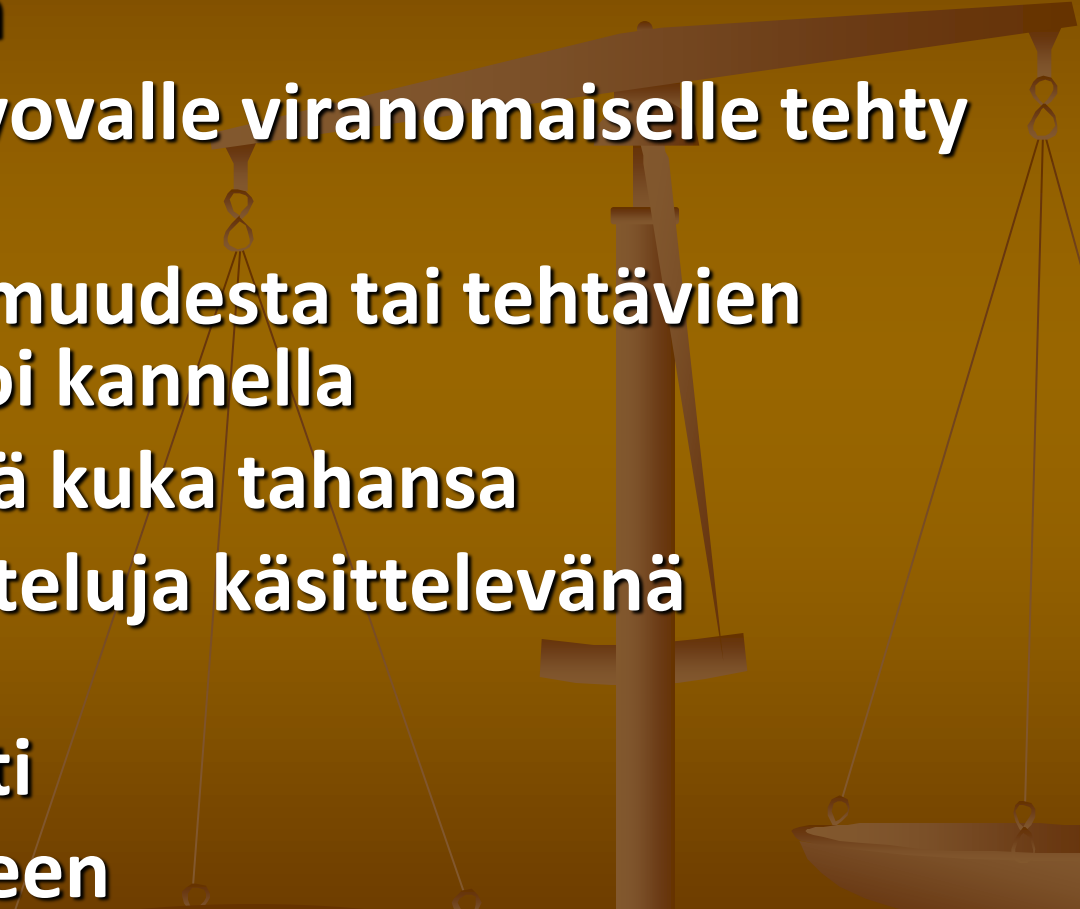
Mitä oikeusturvakeinoja kansalaisella on, kun hän katsoo viranomaisten toimineen väärin tai vastoin hänen oikeuksiaan? **Huom! tehtävät 13 (YH2002S) ja 18 (YH2009K)**

- **Oikeusturvakeinot:**
 - **oikaisuvaatimus**
 - **kunnallisvalitus**
 - **hallintokantelu ja hallintovalitus**
 - **Valitusviranomaiset hallinto-oikeudet, mahdollisesti KHO.**
 - **Oikeuskansleri ja eduskunnan oikeusasiamies.**
 - **Mahdollisuus valittaa tietyin edellytyksin EY-tuomioistuimeen ja EU-oikeusasiamiehelle.**
-

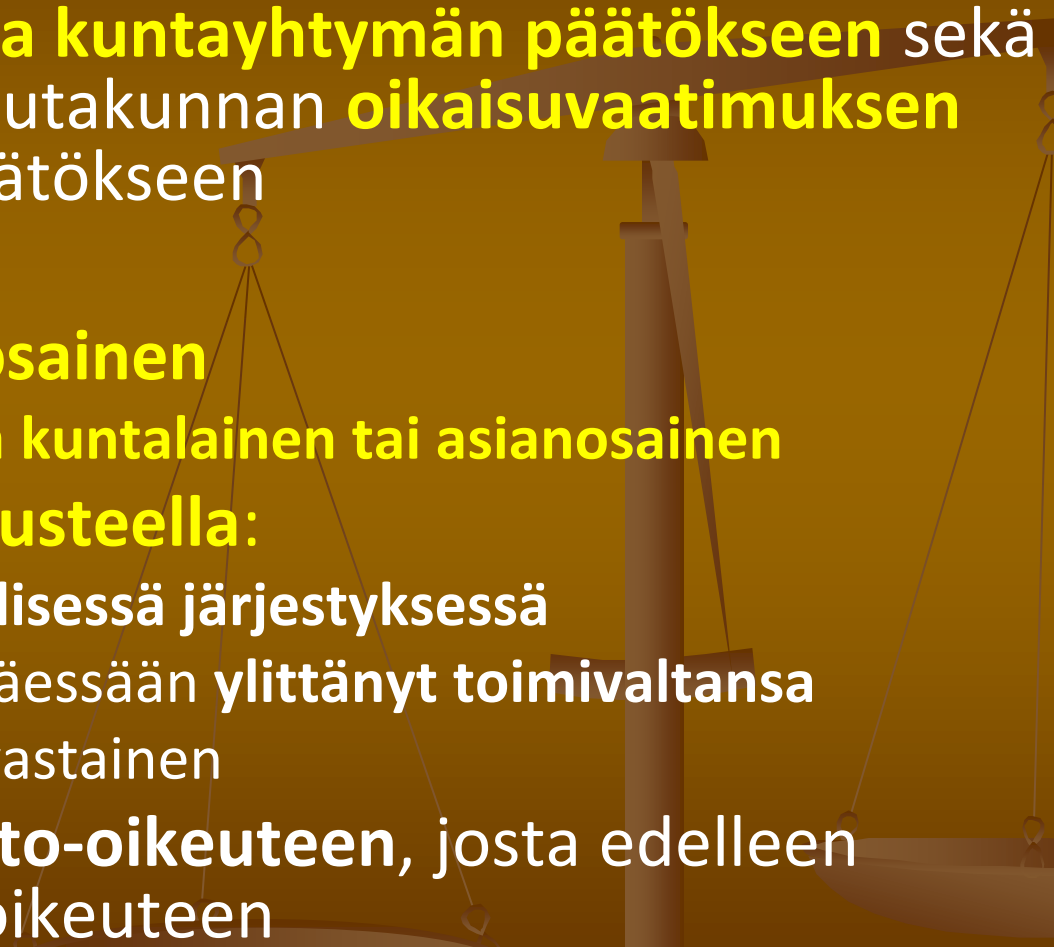
Oikaisuvaatimus

- Oikaisua saa vaatia se, **johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa.**
 - Kirjallinen, muun viranomaisen kuin valtuuston päätöksestä
 - Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti sille viranomaiselle tai muulle julkista hallintotehtävää hoitavalle, joka on tehnyt päätöksen.
 - **kunnallisvalituksen pakollinen esivaihe**
 - **14 päivän kuluessa**
 - Viranomaisen saa lisäksi vaatia oikaisua, jos laissa niin säädetään tai jos muutoksenhakuoikeus on viranomaisen valvottavana olevan julkisen edun vuoksi tarpeen.
-

Hallintokantelu

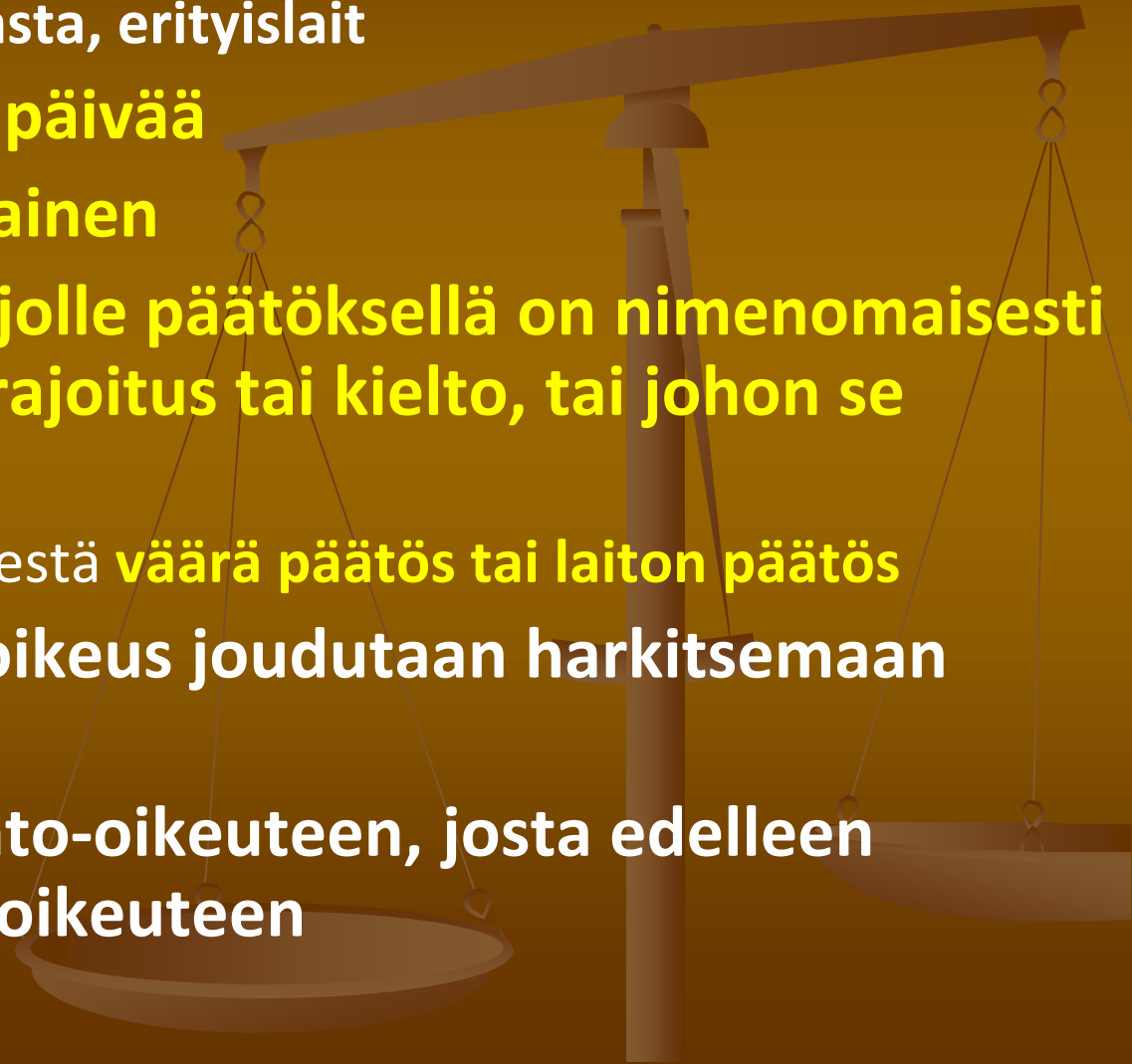
- kantelun kohteena oleva menettely tai toiminta on ollut lainvastaista, virheellistä tai epäasianmukaista
 - ylemmälle tai valvovalle viranomaiselle tehty ilmoitus
 - myös toimimattomuudesta tai tehtävien laiminlyönnistä voi kannella
 - kantelun voi tehdä kuka tahansa
 - lääninhallitus kanteluja käsittelevänä viranomaisena
 - yleensä kirjallisesti
 - ei johda muutokseen
-

Kunnallisvalitus

- **kunnan asukkaan keino valvoa kunnan toiminnan laillisuutta**
 - **kohdistuu valtuuston ja kuntayhtymän päätökseen** sekä kunnanhallituksen ja lautakunnan **oikaisuvaatimuksen johdosta** antamaan päätökseen
 - **valitusaika 30 päivää**
 - **pääsääntöisesti asianosainen**
 - **voi tehdä kuka tahansa kuntalainen tai asianosainen**
 - **vain laittomuuden perusteella:**
 - päätös on tehty **virheellisessä järjestyksessä**
 - **viranomaisen on päättäessään ylittänyt toimivaltansa**
 - päätös on muuten lainvastainen
 - **muutoksenhaku hallinto-oikeuteen, josta edelleen korkeimpaan hallinto-oikeuteen**
-

Hallintovalitus

- Kohdistuu sekä valtion että kunnan viranomaisten päätöksiin.
 - kunnallisvalituksen sijasta, erityislait
- valitusaika yleensä 30 päivää
- voi tehdä vain asianosainen
- Valitusoikeus on sillä, jolle päätöksellä on nimenomaisesti asetettu velvollisuus, rajoitus tai kieltö, tai johon se vaikuttaa.
 - peruste: valittajan mielestä **väärä päätös tai laiton päätös**
- Viime kädessä valitusoikeus joudutaan harkitsemaan tapauskohtaisesti.
- Muutoksenhaku hallinto-oikeuteen, josta edelleen korkeimpaan hallinto-oikeuteen

VALITTAMINEN

Kunnat.net - Päätöksestä valittamisen keinoja

	Oikaisuvaatimus	Kunnallisvalitus	Hallintovalitus
Valitusperuste	laillisuus- ja tarkoituksenmukaisuus	laillisuus	laillisuus- ja tarkoituksenmukaisuus
Valitusoikeus	kunnan jäsen ja asianosainen	kunnan jäsen ja asianosainen joka tehnyt oikaisuvaatimuksen	asianosainen
Muutoksenhaun päätöksen tiedoksisaannista	30 pv	30 pv	Hallintolainkäyttölaki ja erityislaki määrää (30 pv)
Muutoksen haun kohde	lopullinen päätös	lopullinen päätös	lopullinen päätös

Asiat hallinto-oikeuksissa

Alueellisiin hallinto-oikeuksiin saapui vuonna 2005 yhteensä 24 027 uutta lainkäyttöasiaa. Pääryhmittäin ne jakautuivat seuraavasti:

1. Valtio-oikeus ja yleishallinto 1 490 (6,2 %)
2. Itsehallinto 1 071 (4,5 %)
3. Ulkomaalaisasiat 2 223 (9,3 %)
4. Rakentaminen 1 556 (6,5 %)
5. Ympäristö 1 147 (4,8 %)
6. Sosiaali- ja terveydenhuolto 6 510 (27,1 %)
7. Taloudellinen toiminta mukaan lukien liikenne- ja viestintäasiat 3 698 (15,4 %)
8. Verot 6 295 (26,2 %)
9. Muut asiat 36 (0,1 %)

Kantelu oikeusasiamiehelle

Oikeusasiamiehelle tuli 3 352 kantelua vuonna 2005. Ratkaisuista suurin osa koski sosiaali- ja terveydenhoitoviranomaisia, poliisia, tuomioistuimia ja vankeinhoitoa. Ratkaisuja tehtiin vuonna 2005 yhteensä 3 004, kun edellisenä vuonna ratkaistiin 2 889 kantelua.

Oikeusasiamiehen ratkaisuksista johti viime vuonna toimenpiteeseen – huomautukseen, käsitukseen, esityksen tekemiseen tai korjaukseen 16 prosenttia.

Omasta aloitteestaan oikeusasiamies käynnisti 49 tutkimusta.

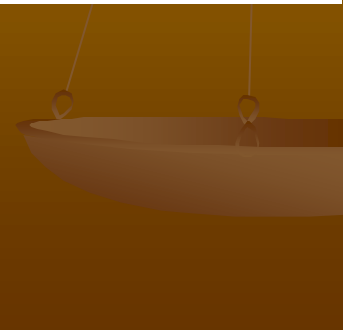
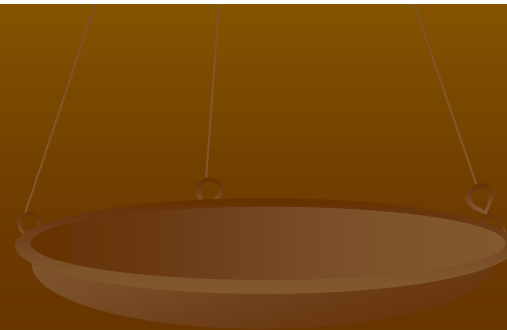
Oikeusasiamies ja apulaisoikeusasiamiehet tekivät 76 tarkastusta vuonna 2005. Edellisenä vuonna tarkastuksia tehtiin 81.

Suurimmat asiaryhmät vuonna 2005

Sosiaaliturva	21.6 %	660
Poliisi	16.9 %	517
Terveystenhoito	9.4 %	288
Tuomioistuimet	8.1 %	249
Vankeinhoito	7.8 %	239
Työasiat	4.1 %	125
Kunnallisasiat	3.4 %	105
Verotus	3.3 %	101
Ulosotto	3.1 %	96
Opetus	3.0 %	91

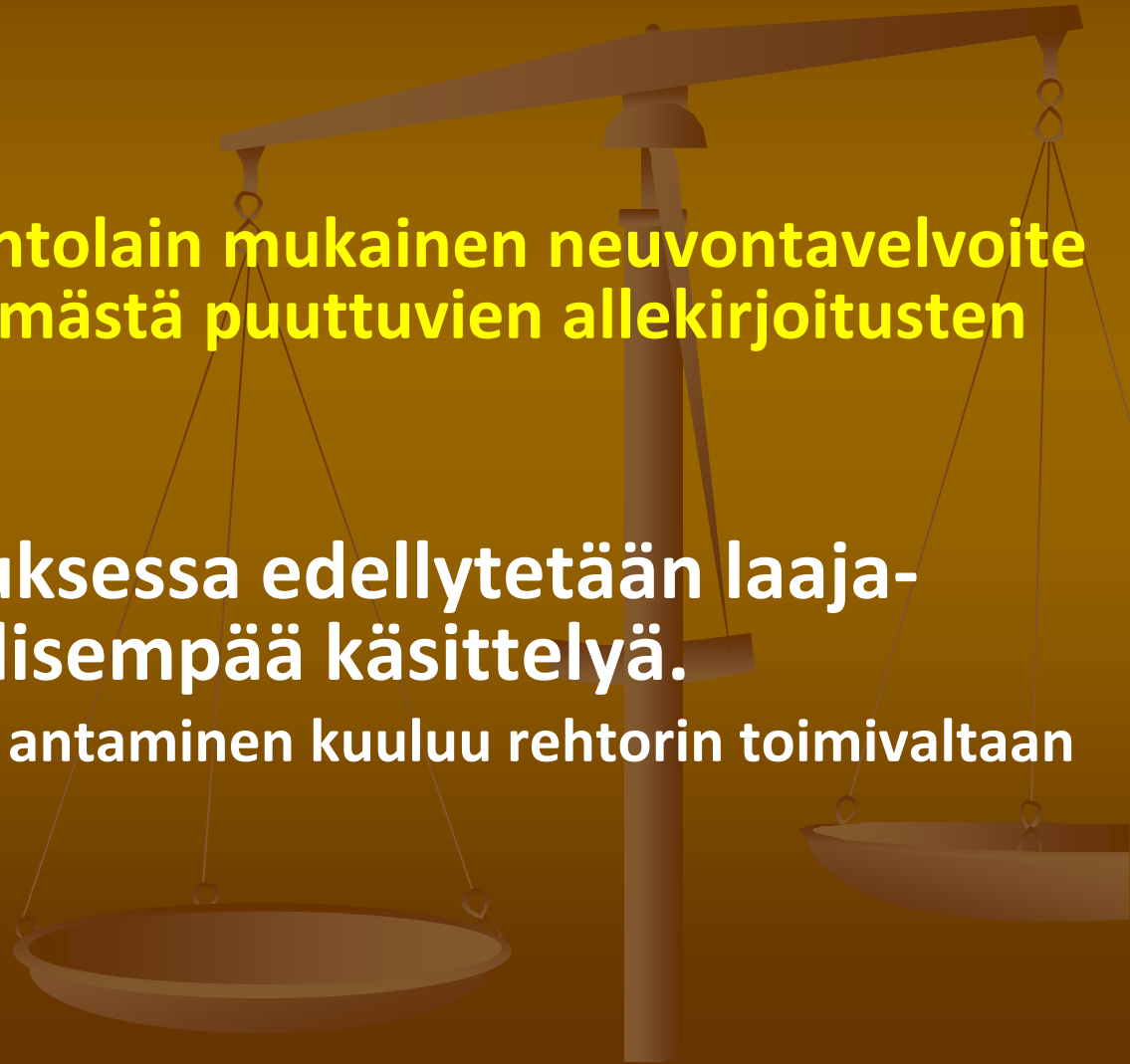
Tehtävä 6 = YH2007K

6. Lukion opiskelijat päättivät järjestää koulussa laskiaisriehan. Tapahtumaa johtamaan valittiin Ville ja Kalle. Pojat tekivät työtä käskettyä, mutta jossain vaiheessa tilanne riistäytyi käsistä. Ville ja Kalle joutuivat rehtorin puhutteluun ja saivat kuulla, että heidän asiansa käsitellään koulun johtokunnassa. Villen ja Kallen opiskelijatoverit lähettivät johtokunnalle kirjelmän, jossa todettiin yhteisvastuullisuus laskiaisriehan tapahtumista. Lukion johtokunta ei kuitenkaan käsitellyt opiskelijoiden kirjelmää, koska siitä puuttuivat heidän omakätiset nimikirjoituksensa. Johtokunnan jäsenenä päätöstä tekemässä oli myös Villen tati. Myöhemmin keväällä Kalle sai johtokunnalta kirjallisen varoituksen. Selosta ja perustelee oikeudellisesti, mitä virheitä asian käsittelyssä oli tehty.

Kevät 2007, tehtävä 6.

- Tehtävästä annetaan pisteitä, kun on käsitelty siinä olevia oikeudellisia ongelmia yleisistä lähtökohdista, esim.
 - **tädin jääviys**
 - **kuulemisvelvoite**
 - **yhdenvertaisuus**
 - **viranomaisten hallintolain mukainen neuvontavelvoite opiskelijoiden kirjelmästä puuttuvien allekirjoitusten osalta**
 - **valitusoikeus**
- Kiitettävässä vastauksessa edellytetään laaja-alaisempaa ja syvällisempää käsittelyä.
 - Kirjallisten varoitusten antaminen kuuluu rehtorin toimivaltaan
 - Johtokunta harvoin

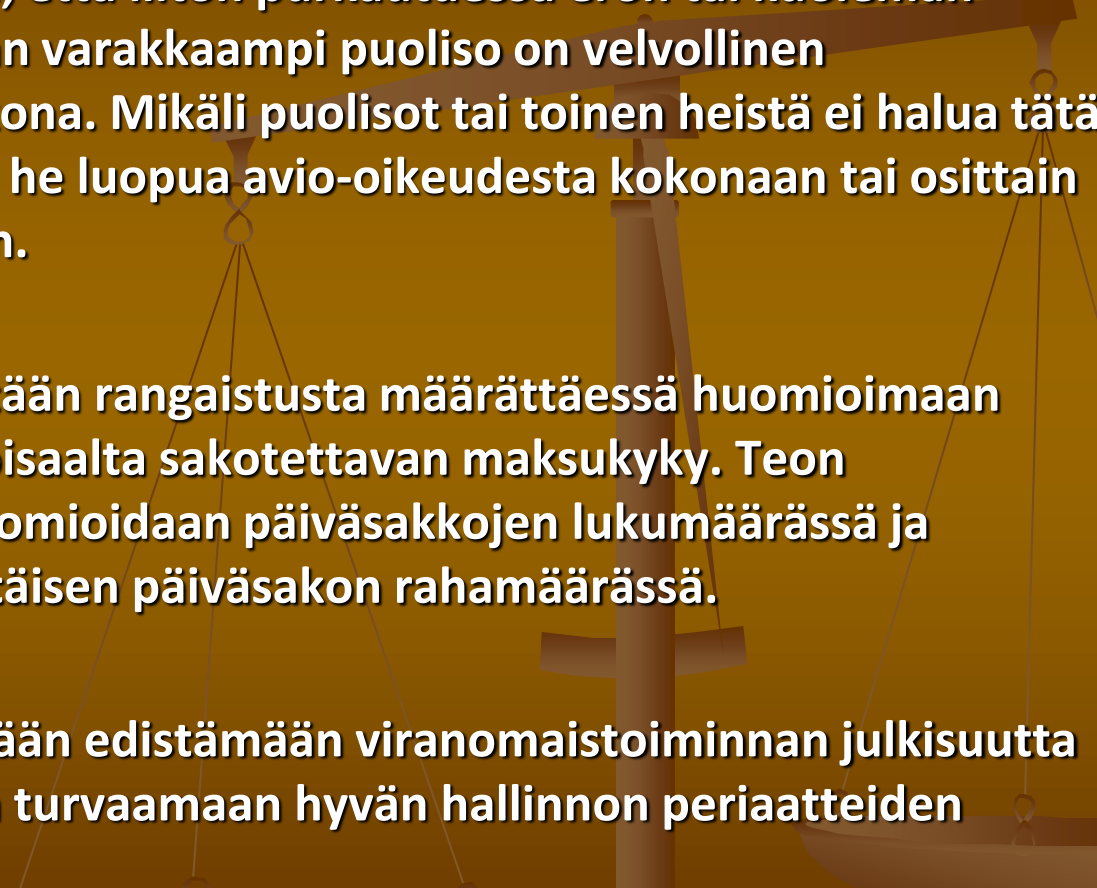
YH2015K

Selitä, mitä päämääriä seuraavilla oikeudellisilla säädöksillä on:

- a) Avioliitossa ja rekisteröidyssä parisuhteessa on voimassa avio-oikeus, jos osapuolet eivät ole sopineet asiasta toisin.
- b) Sakkorangaistukset tuomitaan päiväsakkoina.
- c) Viranomaisten asiakirjat ovat julkisia, jos tiedonsaantia niistä ei ole välttämättömistä syistä rajoitettu lailla.

YH2015K

-
- a) Säädöksellä pyritään suojaamaan vähemmän varakasta puolisoa avioliiton tai rekisteröidyn parisuhteen purkautumisen yhteydessä. Lain mukaan puolisoilla on avio-oikeus toistensa omaisuuteen, mikä tarkoittaa käytännössä omaisuuden tasaamista/puolittamista siten, että liiton purkautuessa eron tai kuoleman johdosta nettovarallisuudeltaan varakkaampi puoliso on velvollinen suorittamaan erotuksen tasinkona. Mikäli puoliset tai toinen heistä ei halua tätä mahdollisuutta käyttää, voivat he luopua avio-oikeudesta kokonaan tai osittain tekemällä avioehtosopimuksen.
- b) Päiväsakkojärjestelmässä pyritään rangaistusta määrättäessä huomioimaan toisaalta rangaistava teko ja toisaalta sakotettavan maksukyky. Teon moitittavuus ja törkeysaste huomioidaan päiväsakkojen lukumäärässä ja sakotettavan maksukyky yksittäisen päiväsakon rahamäärässä.
- c) Asiakirjojen julkisuudella pyritään edistämään viranomaistoiminnan julkisuutta ja avoimuutta ja siten osaltaan turvaamaan hyvän hallinnon periaatteiden toteutumista.